

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert ordning:

Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket

Kontrollert i 2015

Kommunene Ballangen og Narvik

Rapport om forvaltningskontroll

Kontrollert kommune	: Ballangen og Narvik
Dato rapport	: 18.12.2015
Kontroll avholdt dato	: 26.11.2015
Gjennomført av	: Jostein Øvervatn og Regie Sjø
Kontrollert(e) ordning(er)	: Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket
Saksnummer ePhorte	: 15/7142

1. Sammendrag

Fylkesmannen i Nordland gjennomførte forvaltningskontroll av tilskuddsordninger innen landbruket i kommunene Ballangen og Narvik den 26. november 2015. Tema for kontrollen var kommunens forvaltning av tilskuddsordningen Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Under kontrollen ble søknader fra 15 foretak vurdert.

Det ble avdekket 4 avvik og ingen merknader under kontrollen.

BEGREPSAVKLARINGER:

Funn er de faktiske forhold som avdekkes under Fylkesmannens kontroll. Disse kategoriseres som generelle kommentarer, avvik eller merknader i kontrollrapporten.

Generelle kommentarer beskriver det vi mener er verdt å bemerke om kommunens forvaltning av de kontrollerte tilskudd utenom avvik og merknader.

Avvik er brudd på formelle krav fastsatt i lover, forskrifter, rundskriv eller jordbruksavtalen.

Merknad er forhold som vi mener det er nødvendig å påpeke for å sikre god forvaltning av kontrollerte ordninger.

Avkorting innebærer at det foretas en reduksjon i tilskuddet foretaket i utgangspunktet hadde rett på. En retting av søknaden i samsvar med de faktiske forhold hos foretaket er ikke en avkorting. En eventuell avkorting må komme i tillegg til oppretting av søknaden/utbetalingen.

---

2. Grunnlag for kontrollen

- Lov om jord (jordlova) 12. mai 1995 nr. 23
- Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket. 19. desember 2014 nr. 1817.
- Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsertilskudd i jordbruket. 29. juni 2015 nr. 802.
- Forskrift om miljøplan 15. januar 2003 nr. 54.
- Reglement for økonomistyring i Staten §§ 14 og 15.
- Jordbruksavtale 2015 – 2016. Inngått 22. juni 2015.

FOR SØKNADSOMGANG 20. AUGUST 2014:

Rundskriv 2014-15 fra Landbruksdirektoratet. - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid.

Rundskriv 2014-16 fra Landbruksdirektoratet. - *saksbehandlingsrutiner*.

FOR SØKNADSOMGANG 20. JANUAR 2015:

Rundskriv 2014-29 fra Landbruksdirektoratet. - *kommentarer* til reglene om produksjonstilskudd i jordbruket og avløsning ved ferie og fritid. – *Revidert 17.4.2015*.

Rundskriv 2014-30 fra Landbruksdirektoratet. - *saksbehandlingsrutiner*. – *Revidert 22.1.2015*.

Fylkesmannen har det regionale ansvaret for at tilskudd i landbruket blir forvaltet i samsvar med forutsetningene. Forvaltningskontroll av kommuner er et virkemiddel i dette arbeidet.

3. Gjennomføring av kontrollen

Forvaltningskontrollen ble gjennomført ved dokumentgjennomgang og intervju av saksbehandlere og avdelingsleder i kommunen.

Kontrolldagen bestod av:

- Åpningsmøte for å snakke om kontrollens hensikt og omfang
- Intervju med fagansvarlige for ordningen.
- Gjennomgang av saksdokumenter for ordningen for søknadsomgang august 2014 og januar 2015.
- Sluttmøte for å oppsummere kontrollen og presentere funn.

Tabellen på neste side viser en oversikt over personer som deltok under kontrollen og hvilke deler av kontrollen de deltok på.

Navn	Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Fra kommunen				
Yngve Leiros	Saksbehandler Ballangen	X	X	X
Jørun Lindgren	Saksbehandler Narvik	X	X	X
Marit Liengen	Avdelingsleder landbruk/naturforvaltning	X	X	X
Knut Einar Hanssen	Rådmann	X		X
Fra fylkesmannen				
Jostein Øvervatn	Fagansvarlig kontrollør	X	X	X
Regie Sjø	Kontrollleder	X	X	X

4. Generelt om kommunen

Ansvar for landbruksområdet er delegert til rådmann og avdelingsleder. For søknadsomgangene august 2014 var det 30 jordbruksforetak i Ballangen og 26 i Narvik, som søkte om produksjonstilskudd og for januar 2015 var det 26 jordbruksforetak i Ballangen og 24 i Narvik, som søkte om produksjonstilskudd. Nedenfor presenteres en oversikt over utbetalt tilskudd for produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd for årene 2014 og 2015.

Ballangen kommune:

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 13 945 360,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er per nå utbetalt kr. 10 317 841,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

Narvik kommune:

For 2014 er det utbetalt totalt kr. 4 831 962,- i produksjonstilskudd, avløsertilskudd og pristilskudd.

For 2015 er det per nå kr. 3 675 917,- i produksjonstilskudd og avløsertilskudd.

5. Kontrollområder

I dette kapittelet blir først noen generelle kommentarer om funn presentert. Så vil punktene 5.2 og 5.3 presentere avvik og eventuelle merknader som er registrert ved denne forvaltningskontrollen.

5.1 GENERELL KOMMENTAR OM FUNN

Saksbehandling

- Kommunen har utarbeidet rutinebeskrivelser for behandling av søknader om produksjonstilskudd. Ingen skriftlige rutiner for risikovurdering og utvelgelse til stedlige kontroller.
- Brevmal med informasjon om stedlig kontroll overfor foretak er utarbeidet fra og med august 2015. Denne inkluderer informasjon om dokumenter som kommunen ønsker tilsendt for vurdering i forkant av kontrollen.
- Rutiner for gjennomføring av stedlig kontroll av foretak er utarbeidet fra og med august 2015.
- Det er i få tilfeller skrevet merknader og forklaringer i Wespa ved endring av søknadsopplysninger.
- De fleste endringer i søknad i Wespa mangler vurderinger av avkorting.
- Ingen rutinebeskrivelser for behandling av tips om ulovligheter.

Journalføring

- Ballangen kommune journalfører alle søknader på ett saksnummer for hver av de samarbeidende kommunene, for hvert år. Det vil si to søknadsomganger pr. sak.
- Nesten alle foretak leverer elektronisk søknad (99 %).
- Elektroniske søknader blir registrert på sak i ESA, kommunens arkivsystem og etterpå lagt i permer. Tilhørende dokumenter blir også lagret i ESA og i permer.
- Papirsøknader blir stemplet og journalført når de blir mottatt av servicesenteret.
- I følge kommunen blir e-post journalført på sak og lagt i permer. Vi har ikke funnet e-poster i de kontrollerte søknader.
- Telefonsamtaler som gjelder søknad skrives inn i kommentarfeltet i WESPA (saksbehandlersystem hos Landbruksdirektoratet) og lagret i permer. Vi fant ikke kommentarer i permer.
- Kontrollskjemaer etter stedlige kontroller blir journalført i saksbehandlersystemet ESA og lagt i permer.

Produksjonstilskudd

For søknadsomgangene august 2014 og januar 2015 er 15 foretak valgt for kontroll av Fylkesmannen. Søknadene fra de utvalgte foretakene er vurdert for begge søknadsomgangene. Valg av foretak er gjort med bakgrunn i kommunens utvalg til stedlig kontroll og fra feil- og varselmeldinger i Wespa (saksbehandlersystem fra Landbruksdirektoratet).

Stedlig kontroll

På grunnlag av risikovurdering skal kommunen plukke ut minst 5 prosent av foretakene, som har søkt om produksjonstilskudd, til stedlig kontroll. For 20. august 2014 hadde kommunen vært ute på stedlig kontroll hos 4 foretak, 7 % og det er tilstrekkelig. For 20. januar 2015 var det stedlig kontroll hos 3 foretak, 6 % og det er tilstrekkelig.

Ingen skriftlig risikobasert utvelgelse til stedlig kontroll. Men det blir foretatt en risikovurdering av hvem som skal kontrolleres for hver søknadsomgang.

For de kontrollerte søknadsomgangene ble stedlig kontroll varslet pr telefon. Det ble da forklart om kontrollens hensikt og omfang.

Benytter kontrollskjema ved stedlig kontroll. Det er påført dato for kontrolltidspunkt med underskrift av kommunen og søker.

5.2 REGISTRERTE AVVIK

Følgende avvik ble registrert ved forvaltningskontrollen:

Avvik 1 Kommunen har endret opplysninger i søknad til høyere tall enn det foretak selv har søkt om, uten å forklare i WESPA eller dokumentere hvorfor endringen er gjort.

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 9. Nå § 8.
Rundskriv 2014-16 pkt. 4.1.7 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 6.5 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Kommunen har endret areal fra 223 til 224 daa i en søknad. En annen søknad er endret fulldyrket eng fra 235 til 271 daa. I en tredje søknad er areal og antall hester endret. Ingen forklaring hvorfor endringen er gjort. Org. nr. 912 159 035, 993 254 630 og 992 571 195.

Kommentarfeltet i WESPA skal alltid bruke til å forklare hvorfor rettinger er gjort.

Ved høyere tall enn det er søkt om, så skal kommunen ikke føre opp mer enn foretaket selv har søkt om. Kommunen kan be foretaket om å levere ny søknad.

Avvik 2 Kommunen har ført opplysninger i søknad, uten at foretaket selv har søkt om noe i aktuell kode og uten å begrunne i merknadsfeltet i WESPA hvorfor.

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 9. Nå § 8.
Rundskriv 2014-29 pkt. 8 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-15 pkt. 9 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar Gjelder tre søknader der foretakene ikke hadde søkt om tilskudd selv. Ingen forklaring hvorfor føringen er gjort. Org. nr. 969 228 742, 992 571 195 og 990 197 727.

Det skal ikke føres opp noe der foretaket selv ikke har søkt. Kommunen kan be foretaket om å levere ny søknad.

Kommentarfeltet i WESPA skal alltid brukes til å forklare hvorfor rettinger er gjort.

Avvik 3 Det er ikke samsvar mellom opplysninger foretak har gitt i søknad og:
- resultat etter stedlig kontroll
- ved kontakt med foretak i inputkontrollen.

Opplysningene blir ikke vurdert som feilopplysning. Det er heller ikke vurdert avkorting.

Referanse Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket §§ 12 og 13.
Rundskriv 2014-16 pkt. 5.5 fra Landbruksdirektoratet.
Rundskriv 2014-30 pkt. 6.5 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar **Søknader som er endret av kommunen:**

- a) I søknad for 20. august 2014 er fulldyrket eng redusert fra 476 til 430 daa. Ingen forklaring i WESPA hvorfor. I samme søknad er surfôr endret fra 75 000 kg til 0 kg, da foretaket ikke kan forevise kvittering for fôrsalg. For 20. januar 2015 er lam slaktet redusert fra 118 til 68. Begrunnelsen i WESPA er at det er feilføring fra søker. Org. nr. 989 397 893.
- b) Kommunen har endret i søknad melkekyr som har kalvet siste 15 mnd. fra 69 til 41. Begrunnelsen er at foretaket hadde misforstått tekst i søknad. Org. nr. 997 806 107.
- c) Kommunen har redusert antall lam fra 35 til 28. Dette etter kontroll av dokumentasjon for lammeslakt. Org. nr. 990 179 727.
- d) Mengde potet er endret i søknad fra 13 380 kg til 15 570 kg etter dokumentasjon fra potetpakkeriet. Org. nr. 894 073 802.
- e) Kommunen har redusert fulldyrket eng fra 519 til 517 daa, uten forklaring for hvorfor. Org. nr. 985 910 774.
- f) Areal er redusert med 5 daa og for samme foretak i neste søknadsomgang er lam reduser fra 43 til 28, uten forklaring for hvorfor. Org. nr. 989 768 670.

Når kontrollerte opplysninger er lavere enn det er søkt om, skal kommunen vurdere om foretaket har vært i god tro eller om feilopplysningene i søknaden er gitt uaktsom eller forsettlig.

Kommunen skal vurdere om det er grunnlag for avkorting av tilskuddet i tilfeller der det er avvik mellom opplysningene søkeren har gitt i søknaden og resultatet etter stedlig kontroll, samt opplysninger foretak gir i kontakt med kommunen.

Avvik 4   **Kommunen har godkjent en ufullstendig miljøplan. Det er ikke foretatt trekk eller vurdert avkortinger i utbetalingen av tilskudd som følge av feilopplysninger fra søker.**

Referanse   Straffeloven §§ 270 og 271.
Forskrift om miljøplan.
Rundskriv 2014-16 pkt. 5.4.7 og pkt. 9.6 fra Landbruksdirektoratet.

Kommentar   3 miljøplaner som kommunen har godkjent ved stedlig kontroll ute hos foretak, er vurdert av Fylkesmannen. 1 av dem er ufullstendige og kan ikke godkjennes da denne mangler sprøytejournal. Foretaket hadde svart ja for at det hadde en fullstendig miljøplan og kommunen hadde etter stedlig kontroll godkjent denne som gjeldende ved søknadsomgangen 20. august 2014. Org. nr. 869 643 092.

Dersom søker gir feil opplysninger til myndighetene for å få utbetalt tilskudd denne ikke har krav på, vil handlingen kunne falle inn under bedrageribestemmelsene i straffeloven § 270 om simpelt bedrageri, evt. § 271 om grovt bedrageri.

Vi gjør oppmerksom på at også medvirkning fra forvaltningens side på dette området kan være straffbart, jf. straffeloven §§ 270 og 271.

5.3 REGISTRERTE MERKNADER

Ingen merknader ble registrerte ved denne forvaltningskontrollen.